

Hoofdzinnen (HZ) en bijzinnen (BZ)

[A] Bijzinnen worden veroorzaakt door 3 categorieën woordsoorten

1 onderschikkende voegwoorden [OSVW]

- van reden: *omdat, aangezien, daar*
- van tijd: *toen, terwijl, nadat*
- van voorwaarde: *als, indien, mits, tenzij (=als niet)*
- van toegeving: *hoewel, ofschoon, ondanks dat*
- van doel: *opdat*
- van gevolg: *zodat*
- van vergelijking: *(zo)als*
- van inhoud: *dat*

VB: Je mag alleen voor een ander vak werken, [mits je huiswerk al af hebt.]
Ik wist niet, [dat we dit ook leren moesten]
Je moet het (zó) doen, [(zo) als ik voordoe.]

2a betrekkelijke voornaamwoorden

VB: Het huis [dat daar staat], is al tijden te koop.

2b betrekkelijke bijwoorden

VB: Daar, [waar ik mij te ruste leg], is mijn thuis.

3 De 3^e categorie bijzinveroorzakers is wat lastiger te begrijpen: in principe kunnen alle **vragende voornaamwoorden** [wie? wat? welke?] en **vragende bijwoorden** [waarom? hoe? waar? wanneer?] een bijzin inluiden, maar alleen in een **indirecte vraag**.

Een **indirecte vraag** is een vraag die niet direct, maar indirect gesteld wordt: je geeft a.h.w. in een indirecte rede een vraag weer:

Direct: Waar is Myrthe?

Indirect: De buurvrouw wil weten, [waar (of) Myrthe is.]

Direct: Welke opdracht moet ik maken?

Indirect: De leerling weet niet, [welke opdracht (of) hij maken moet.]

Direct: Zal ik koffie voor hen halen?

Indirect: De student vraagt, [of hij koffie voor hen halen zal.]

→ **Onthoud**: bijzinnen worden veroorzaakt door: 1 OSVW

2 Betrek. VNW [relativa] / betrekk. bijwoorden

3 Vragende VNW / vragende BIJW. In indirecte vraag

[B] Wat doen nevenschikkende voegwoorden dan? Nevenschikkende voegwoorden koppelen twee gelijkwaardige delen aan elkaar; dus een LVW + LVW, een OW + OW, een HZ + HZ of een BZ + BZ.

Maar let op: in de volgende 3 zinnen staan 3 PV's; bij 3 PV's bestaan er 2 uitersten;
Of je hebt te maken met 3x een HZ of 1x HZ (er is altijd 1 zin een HZ) + 2x BZ.

1) Ik kom net thuis en ik ben moe, maar ik ga nog niet naar bed.
HZ nsvw HZ nsvw HZ

2) Ik kom thuis, [omdat ik met mijn werk klaar ben,] en ik ben niet eens moe.
HZ osvzw BZ nsvw HZ

3) Ik kom thuis, [omdat ik met mijn werk klaar ben en er echt niets meer te doen was.]
HZ osvzw BZ(1) nsvw BZ(2)

Waar je dus met NSVW moet opletten is dit: soms pakken ze een eerder ingezette hoofdzin (zoals in VB 1) weer op na een BZ. Een andere keer koppelt een NSVW een tweede bijzin aan een eerste bijzin. Dit valt in het Grieks alleen op te maken uit de context. In het NLs kun je dat altijd aan de PV zien, want in een BZ staat in het NLs de PV (bijna) altijd achteraan in de bijzin.

[C] Zo vind je gemakkelijk bijzinnen in het Grieks:

- 1 onderstreep PV's
- 2 plaats kronkellijnen onder infinitieven
- 3 zet stippellijnen onder PTCia
- 4 omcirkel OSVW's, Betr. VNW/BW & Vragende VNW, als deze laatste niet het eerste woord in een zin zijn met meerdere PV's
- 5 zet hokjes om NSVW wanneer die tussen 2 PV's staan (als die nl. tussen b.v. twee nominatieven staan is de kans groot dat niet twee zinnen verbonden worden, maar twee onderwerpen).

Let op: een PTC of een ACI vormen op zich geen bijzin. Kijk maar naar het NLs:

Ik rende de leerling achterna, [omdat deze huiltend het lokaal verliet.]

2.1 Niet volledig, maar een hulplijstje:

OSVW in Grieks:	ὅτι, ἐπει(δη), ὅτε, εἰ, ὥς, ὥσπερ, ἵνα (+coni), ὅπως(+coni), (ἵνα/ὅπως) μή(+coni)
Betr. VNW:	ὅς/ἥ/ὅ, ὅστις/ἥτις/ὅ τι
Betr. BW:	ἐνθα, ἵνα (+indic), ὥσπερ, ὥς
Vrag. VNW:	τίς/τί, ποῖος, πόσος
Vrag. BW:	ποῦ, ποῖ, πῶς, τί (waarom), πότε

NVVW in Grieks (τε) καί, δέ, γάρ, ἤ, ἀλλά, οὐτε/μήτε/οὐδέ/μηδέ